

Pasningsvejledning

Dværghamstere

Vinterhvid dværghamster (*Phodopus sungorus*) er én af de tre ægte dværghamster-arter, der holdes i fangenskab. Foto: Vladimír Motycka

- 1 Dyreart
- 2 Fuldvoksen størrelse
- 3 Forventet levealder
- 4 Anbefalet størrelse og indretning af anlæg eller bur
- 5 Særlige pasningsbehov, herunder krav til temperatur
- 6 Stimulering og behov for motion
- 7 Fodring
- 8 Sociale behov
- 9 Formering, yngelpleje og eventuel neutralisation
- 10 Typiske tegn på sygdom og nedsat trivsel
- 11 Øvrige informationer

1 Dyreart

Phodopus campbelli

Campbells dværghamster (Campbell's (dwarf/desert) hamster)

Phodopus sungorus

Vinterhvid/russisk dværghamster (Djungarian hamster; (Russian) winter white (dwarf) hamster; Siberian hamster; Striped hairy-footed/desert hamster)

Phodopus roborovskii

Roborovski dværghamster (Roborovski (dwarf/desert) hamster)

Dværghamstere er gnavere (Rodentia) tilhørende familien Cricetidae, som inkluderer over 600 arter af hamstere, studsmus, markmus, lemminger, mosegris, Ny Verdens rotter og mus, m.fl.

Campbells og vinterhvid dværghamster blev tidligere anset som værende underarter af samme art, med fællesbenævnelser "Sibirisk dværghamster". Der findes i handelen også mange hybrider (krydsninger mellem de to arter), men anskaffelse af og avl på hybrider frarådes (se boksen ved afsnit 9). Selvom de to arter ligner

Sværhedsgrad:
Lidt krævende

Kort om dyrene

- 5-11 cm, 15-55 g (Roborovski mindst)
- 1,5-3,5 år gamle (Roborovski ældst)
- Skumrings-/nataktive; sover det meste af dagen
- Bur min. 80 x 40 cm med skjul og gravemuligheder
- Kræver sandbad og gnavemateriale
- Graver underjordiske gangsystemer
- Campbells og vinterhvid kan blive meget tamme
- Æder både planteføde og smådyr
- Skal så vidt muligt holdes sammen (kræver god plads og mange skjul)
- Drægtige i a. 3-4 uger og føder 3-6 unger
- **Bemærk:** Roborovski dværghamster egner sig bedst som hobbydyr

Udbredelse og levesteder

Disse tre nulevende arter af ægte dværghamstere lever alle i tørre områder i Asien. Roborovski og Campbells dværghamsters udbredelse overlapper, mens vinterhvid dværghamster lever mere nordvestligt og geografisk adskilt fra de to andre arter.

Læs mere i afsnit 11.

Ingen af de tre arter er truede i naturen (IUCN: Least concern).

hinanden meget og er i stand til at få afkom sammen, har de i naturen adskilte udbredelsesområder, og de yngler derfor ikke naturligt med hinanden.

2 Fuldvoksen størrelse

Roborovski dværghamster er den mindste af de tre med en længde på 5-7 cm og vægt på 15-25 g. Vinterhvid dværghamster bliver ca. 8 cm og vejer 34-50 g, mens Campells dværghamster bliver 8-11 cm og vejer 30-55 g. Halen er 0,5-1,5 cm.

Vinterhvid og Campells dværghamster ligner i høj grad hinanden, men i deres naturlige form har Campells mindre ører, har som regel en lysere og mere brunlig end grålig pels med mindre tydelige buede afmærkninger på siderne, typisk med en smallere sort stribe langs ryggen, og er som regel ikke sort på toppen af hovedet.

Roboroski dværghamster typisk rødlig/brunlig og har lidt længere pels end de andre to arter og har desuden ikke den mørke rygstribe. Se billede af arten ved afsnit 4.

Alle tre arter er typisk lysere på bugen (hvidlig til lysgrå) end øverst. Vinterhvid dværghamster skifter i naturen til en kortere, tykkere og hvidere vinterpels. Pelsskiftet sker dog ikke altid i fangenskab, og det kan også variere mellem år, om det forekommer eller ej.

For alle arter findes der flere farvevarianter, og i mange tilfælde vil det hos disse være svært at kende forskel på vinterhvid og Campells dværghamster.

3 Forventet levealder

Campells og vinterhvid dværghamster bliver 1,5-2 år gamle. Roborovski dværghamster bliver typisk op til 3-3,5 år gammel.

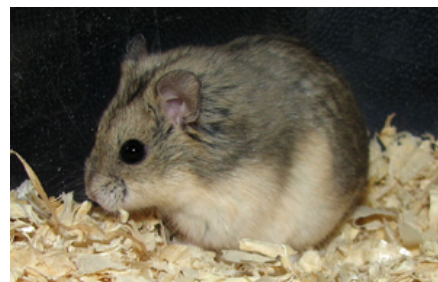
4 Anbefalet størrelse og indretning af anlæg eller bur

Dværghamstere er skumrings- og/eller nataktive dyr, der normalt sover det meste af dagen i deres hule. I naturen graver de selv et eller overtager et allerede gravet gangsystem, hvori de bor, sover og gemmer foder. Dværghamstere kan ofte – med visse hensyn – gå sammen i par, og de bør så vidt muligt holdes sammen for at stimulere og tilgodese dyrenes naturlige adfærd over for artsfæller (se mere i afsnit 8).

Buret bør for to individer som absolut minimum være 80 x 40 x 35 cm (l x b x h). Et mere rummeligt bur med inventar som angivet foruden anbefales dog, således at dyrene færdes i omgivelser, der bedre kan tilgodese og stimulere deres naturlige behov. Et større bur med flere muligheder for at undslippe hinanden i konfliktsituationer vil desuden øge chancen for, at flere individer kan trives i samme bur. Et større bevægelsesareal for dværghamsterne kan tilgodeses ved at udnytte pladsen i højden ved flere etager, og/eller ved at bygge flere bure sammen via endeåbningerne, evt. ved hjælp af rør. Grundarealet i buret bør øges med mindst 25 % pr. ekstra voksne individ. Buret kan være med en tremmeoverdel (med tilpas lille afstand, så dyrene ikke kan undslippe eller komme i klemme) og plastikunderdel. Et akvarium/terrarium med låg af trådnet kan også bruges. Vær især opmærksom på, at Roborovski dværghamster grundet sin ringe størrelse ofte vil kunne bryde ud af "normale" tremmebure, og et bur med faste sider (f.eks. terrarie) anbefales derfor til denne art (foruden ved unger hos alle arter).

Bundlaget kan være spåner, træflis og andet naturmateriale, der ikke er for fint og støvende, da det kan forårsage luftvejsproblemer. Mest optimalt er, hvis dyrene selv kan grave underjordiske gange og huler i et passende jordbundslag. Som minimum skal der være gravemuligheder i anlægget (f.eks. en kasse med jord).

Der bør være mindst en hule/sovehus til hvert individ, f.eks. i træ eller keramik. Fint hø, bomuldsbælge, nestbags og/eller køkkenrulle og toiletpapir kan bruges som

Campells dværghamster, som ses her på billedet, og vinterhvid dværghamster ligner hinanden meget, og tidligere ansås de også som værende samme art. I deres naturlige form har Campells dværghamster bl.a. mindre ører og en mere brunlig pels end vinterhvid dværghamster. Foto: Kenneth Worm

Roborovski dværghamster. Foto: Vladimír Motycka

Kæledyr eller hobbydyr?

Mens vinterhvid og Campells dværghamster er relativt nemme at gøre tamme, er Roborovski dværghamster mere sky, hurtigere og sværere at tæmme, hvorfor den bedst egner sig som hobbydyr og ikke kæledyr.

redemateriale, som altid bør være tilgængeligt. Halm, stift hø og andre mindre objekter med skarpe ender kan ikke anbefales, da det kan beskadige kindposerne. Hamstervat frarådes på det kraftigste, da hamsteren kan risikere at vikle sig ind i det og i værste fald miste lemmer og kvæles. Da tænderne er rodåbne og vokser hele livet, skal dyrene altid have noget at gnave i, f.eks. grene fra usprøjtede frugttræer og hundekiks.

Buret bør placeres sådan, at de om dagen ikke forstyrres i deres søvn, og ikke generer med deres larm om natten, hvor de er aktive. Det skal stå uden for træk, kulde og direkte sollys, men så dagslys kan trænge ind, sådan at belysningen er naturlig og i en naturlig døgnrytme.

Foderrester (med undtagelse af tørfoderet) skal fjernes, og vandet i drikkeflasken udskiftes hver dag. Dværghamstere vil typisk besørge et bestemt sted i buret (som regel et hjørne), og ekskrementer her bør fjernes dagligt eller mindst et par gange ugentligt. En gang om ugen skal bundlaget og redematerialet skiftes. Lad dog noget af redematerialet blive sammen med noget nyt, så nogle duftstoffer bevares, og de derved stadig føler sig trygge. Ca. en gang om måneden bør hele buret vaskes af med varmt vand evt. med en smule neutral, biologisk nedbrydelig sæbe.

5 Særlige pasningsbehov, herunder krav til temperatur

Dværghamstere bør som udgangspunkt holdes ved stuetemperatur og ikke for varmt.

Chinchillasand, som de kan bruge til at rengøre deres pels med, bør jævnligt, gerne altid, være tilgængeligt i anlægget.

6 Stimulering og behov for motion

Forskellige fødeemner kan med fordel gemmes rundt i buret.

Papør fra køkken- og toiletruller er ofte populært som gnavemateriale og skjulesteder. Diverse legetøj kan også findes hos dyrehandleren, men kan også sagtens laves selv eller findes i naturen eller husholdningen, f.eks. urtepotter og æsker. Alt fra naturen skal overhældes med kogende vand eller nedfryses for at fjerne potentielt sygdomsfremkaldende bakterier og organismer.

Buret kan med fordel indrettes således, at de har mulighed for at grave underjordiske gange og hermed blive stimuleret og få mulighed for at udvise denne helt naturlige adfærd. Der kan også tilbygges et terrarie med jord med adgang via et fast rør. Alternativt kan der laves eller købes færdige gangsystemer.

Vinterhvid og Campells dværghamster er relativt nemme at gøre tamme og håndtere. Roborovski dværghamster er derimod mere sky og sværere at tæmme og håndtere, og den egner sig derfor bedst som hobbydyr.

Især Roborovski dværghamster er kendt for deres hurtighed, og det siges, at de i gennemsnit pr. nat løber, hvad der for mennesker svarer til fire maratonløb. Dværghamstere har generelt brug for masser af motion, og ud over et rummeligt bur (evt. med flere etager) er det også en god idé at tage tamme dværghamsterne ud af buret under opsyn, så de kan motionere og undersøge nye ting. Da de let kan undslippe gennem små sprækker og komme i klemme, vær da sikker på, at alle døre, vinduer og andre huller/sprækker er lukket helt til. En løbegård kan med fordel bruges, da det gør det lettere at holde øje med dem. Løbehjul (med fast bund, ikke tremmer) er også en god idé at have i buret som supplement til (aldrig som erstatning for) et rummeligt bur.

7 Fodring

Dværghamstere spiser i naturen både planteføde og animalsk føde.

Brug ikke hamstervat!

Selvom hamstervat findes i handlen, kan hamsteren risikere at vikle sig ind i det, miste lemmer og kvæles.

For at give dværghamstere mere motion og nye undersøgelsesmuligheder kan tamme individer tages ud i f.eks. en løbegård, hvor det er let at holde øje med dem og sikre, at de ikke undslipper. Husk dog på at dværghamstere graver godt! Foto: Kenneth Worm

Færdigblandinger til hamstere kan købes hos f.eks. dyrehandleren og skal bruges som grundfoder. Der bør ikke være for højt indhold af solsikkefrø og nødder, da det feder. Proteintilskud kan gives i form af melorme, græshopper, hårdkogt æggehvite, et lille stykke rå kylling, og eventuelt også lidt kattefoder og hundekiks. Vasket frugt og grønt, f.eks. æble, pærer, jordbær, stenfri kirsebær og fersken, kan gives i små mængder et par gange om ugen.

Dværghamstere har kindposer, hvori føde kan transporteres til et forråds-kammer til dårlige tider. Sørg derfor for at tjekke og evt. tømme dette kammer dagligt for letfordærlige emner.

8 Sociale behov

Mens en han og hun i par ofte vil kunne gå og trives sammen (oftest med unger som følge), kan individer af samme køn have større tendens til at blive aggressive over for hinanden, i værste fald med fatale følger, hvis pladsen er utilstrækkelig og skjulemuligheder mangler. Plads og skjul er derfor vigtigt, når dværghamstere holdes sammen.

Individer bør sættes sammen, inden de er ca. 8 uger gamle, specielt ved par/grupper af samme køn. Holdes individer sammen, skal man altid være opmærksom på, at de ikke slås og stresser hinanden – det er især vigtigt at holde godt øje med par/grupper af samme køn. Så længe eventuel aggressivitet mellem individerne er sjældne og kortvarige episoder, er det normalt ikke et problem, hvis individerne vel at mærke har plads og skjul nok til at komme væk fra hinanden. Hvis de derimod generelt og over længere perioder ikke trives med hinanden, skal de placeres i hvert sit bur, så de ikke stresser hinanden.

Er man nødsaget til at holde individerne alene i et bur, bør de have jævnlig kontakt med mindst én anden artsfælle, således at deres naturlige adfærd over for artsfæller stimuleres. Det kan f.eks. gøres ved at placere burene ved siden af hinanden, så dyrene har kontakt visuelt, via lyd, lugt og evt. berøring (gennem tremmerne), mens de ikke fysisk kan skade hinanden. Alternativt kan man muligvis sætte individer sammen på neutral grund – altid under opsyn – hvor pladsen er stor, og de har mulighed for at undslippe hinanden.

Selvom individer i en kortere eller længere periode trives sammen, kan det ske, at de pludselig bliver aggressive over for hinanden og derfor bør skilles i hvert sit bur – vær derfor gennem hele deres liv opmærksom på, om parret/gruppen trives. Individer, der bruges til avl, vil desuden få stimuleret deres sociale adfærd under parringsforsøget.

Dværghamstere har dårligt syn og kommunikerer med hinanden primært via lugt, som de også bruger til at orientere sig med. Duft fra kirtler (en duftkirtel findes på maven), urin og ekskrementer bruges til afmærkning.

Alle tre arter bør altid kun holdes med egne artsfæller, og dermed må de forskellige dværghamster-arter heller ikke holdes sammen.

9 Formering, ynglepleje og eventuel neutralisation

I naturen er ynglesæsonen for Campells dværghamster forskellig afhængigt af området, men i fangenskab kan de yngle året rundt. Hannen hos denne art spiller ofte en aktiv rolle under og efter ungerens fødsel ved at bringe føde til reden og vogte ungerne, når moderen er væk. Vinterhvid dværghamster har en naturlig yngleperiode fra april til september, idet de ikke yngler, så længe de har vinterpels.

Campells og vinterhvid dværghamster yngler normalt første gang i 3-6-månedersalderen, er drægtige i 18-21 dage og får normalt 4-6 unger. Roborovski dværghamster yngler som regel første gang i en lidt senere alder, men fortsætter til gengæld med at yngle i længere tid, er drægtig i 23-30 dage og føder normalt 3-5 unger. Dværghamstere kan blive drægtige igen meget kort tid efter fødslen, men man bør vente mindst et par måneder og helst længere, før de parres igen.

Dværghamstere spiser både planter og smådyr, og det er derfor vigtigt at give dem bl.a. insekter og orme, foruden en god færdigblanding til hamstere og lidt grønt. Foto: Vladimir Motycka

Dværghamstere, der sættes sammen som unge, kan i velindrettede og rummelige anlæg ofte trives fint sammen. Er pladsen for lille og mangler skjul kan de dog blive meget aggressive over for hinanden. Hold altid øje med, om de trives sammen. Kan de kun holdes for sig selv, kan to bure stilles ved siden af hinanden, og evt. kan de sættes sammen på neutral grund. På billedet ses Roborovski dværghamster. Foto: Vladimir Motycka

Nyfødte unger er nøgne, blinde og døve. Hunnen bliver typisk mere aggressiv over for artsfæller og mennesker, når hun er drægtig og diegivende, og i denne periode skal hun have helt ro. Campells dværghamster kan finde på at æde sine unger, hvis den føler sig truet eller omstændighederne er dårlige eller ustabile. Ungerne fravænnenes typisk, når de er 21-25 dage (dog senere for Roborovski dværghamster), hvorefter de bør skilles fra moderen. Ungerne bør dog ikke skilles fra moderen, før de er helt fravænnede.

Artskrydsning med negative følger

Der kan i fangenskab forekomme krydsninger mellem Campells og vinterhvid dværghamster, f.eks. i farven mandarin.

Det frarådes dog på det kraftigste at parre arterne med hinanden, og så vidt muligt kun købe "rene" arter.

Da arterne i naturen lever adskilt, og hybrider derfor ikke forekommer naturligt, kan arts-krydsning have uforudsigelige og negative konsekvenser i forhold til afkommets sundhed, fysiologi, adfærd og øvrige biologi.

10 Typiske tegn på sygdom og nedsat trivsel

Undgå sukkerholdigt foder eller godbidder, da dyrene kan blive overvægtige og udvikle diabetes.

Som andre gnavere kan dværghamstere let udvikle luftvejsinfektioner, der kan være dødelige, hvis de holdes for koldt eller i træk. Det kommer til udtryk i besværet vejrtrækning og evt. nys. Buret skal derfor altid placeres tørt og uden for træk.

Diarré skyldes ofte, at de fodres med for meget frisk grønt eller for hurtigt skift mellem fodertyperne. Fodr da kun med grundfoderet i et par dage, og så går det normalt over.

Deres ringe størrelse betyder, at hvis de først bliver syge, så går det hurtigt ned ad bakke – gå derfor straks til dyrlæge med en dværghamster, hvis den viser tegn på sygdom.

11 Øvrige informationer

Udbredelse og levesteder

Campells dværghamster er udbredt i steppe- og semiørkenområder i det centrale Asien samt bjergområder i det nordøstlige Kina. Den findes også ofte i beboede områder. Vinterhvid dværghamster findes i tørre områder i det vestlige Asien nordvest for Campells dværghamsters udbredelse. Roborovski dværghamster forekommer i Gobi-ørkenen samt i tørre områder i det centrale Asien. Dens udbredelse overlapper i høj grad med Campells dværghamsters, men strækker sig derudover også mere mod vest.

Flere informationer

For kontakt til praktikere forhør dig hos Dansk Hamster Forening (www.hamsterland.dk).

Denne pasningsvejledning er udarbejdet af Dyrenes Beskyttelse i samarbejde med Dansk Hamster Forening. Beskrivelserne er dermed et udtryk for, hvordan vi mener, arterne bør holdes, således at deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov opfyldes. Der tages forbehold for, at arterne kan holdes på andre velfærdsmæssigt forsvarlige måder end dem beskrevet. Ligeledes tages forbehold for, at ny viden om arternes biologi og erfaringer med deres hold kan foreligge efter udarbejdelsen af denne vejledning.